

ΔΕ2:ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ:ΛΑΤΡΕΙΑ

Οι μαθητές/μαθήτριες να:

- διακρίνουν τη λατρεία ως συστατικό στοιχείο της θρησκευτικότητας,
- συνδέουν τους λατρευτικούς κύκλους της Ορθόδοξης λατρείας με την καθημερινότητά.

- Περιγραφή της σχέσης λατρείας και θρησκευτικότητας.

- Αναγνώριση της επίδρασης της εκκλησιαστικής λατρείας στη ζωή και την καθημερινότητα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Επιλέγεται η **διερευνητική** μέθοδος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ΠΣ.

Παρουσιάζοντας:

Σύγχρονα πρότυπα και στοιχεία λατρείας προς αυτά.

- «Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) Ερμηνεία και αιτιολόγηση»: (Τι συμβαίνει; Τι βλέπεις που σε κάνει να το λες αυτό;) με έμφαση στα κοινά στοιχεία των φωτογραφιών (κέντρο προσοχής, αφοσίωση, υπερβολική αγάπη κ.λπ.).

Εφαρμόζοντας: Η λατρεία ως αναπόσπαστο στοιχείο της θρησκείας.
«Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) Βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι:

Ερωτήσεις (μοτίβο: «Βλέπω, Ισχυρίζομαι, Αναρωτιέμαι»):

1. Τι βλέπετε;
 2. Τι σκέφτεστε γι' αυτό που βλέπετε;
 3. Τι είναι αυτό που σας κάνει να αναρωτιέστε;
- Τελικά, τι κοινό συνδέει όλους αυτούς τους ανθρώπους;

Διερευνώντας: Γνωριμία με τη λατρεία στις μονοθειστικές θρησκείες.

«Πέντε π και ένα γ»

1. Η λατρευτική πράξη [στον Ιουδαϊσμό]

Το κέντρο της ιουδαϊκής λατρείας είναι κυρίως η συναγωγή, που εμφανίστηκε μετά την καταστροφή του πρώτου ναού το 586 π. Χ. Ως λατρευτικός χώρος όμως, άρχισε να αναπτύσσεται μετά την καταστροφή του δεύτερου ναού, το 70 μ. Χ. Η σύγχρονη συναγωγή αποτελείται από μια αίθουσα, στο κέντρο της οποίας και μπροστά από τα καθίσματα των πιστών βρίσκεται ένα υπερυψωμένο βάθρο. Από το βάθρο αυτό γίνονται τα αναγνώσματα από την Τορά (Πεντάτευχο). Η λατρεία συνίσταται από τρεις βασικές ακολουθίες που γίνονται καθημερινά το πρωί, το απόγευμα και το βράδυ. Εμπλουτισμένες παραλλαγές αυτού του συνόλου τελούνται το Σάββατο, που είναι η κυρίως λατρευτική μέρα του Ιουδαϊσμού, και τις γιορτές. Οι ραβίνοι, οι οποίοι προΐστανται της λατρείας, όπως και της κοινότητας γενικά, δεν είναι ιερείς, αλλά θρησκευτικοί διδάσκαλοι.

Κάποιες διαφορές στα τελούμενα στη συναγωγή υπάρχουν μεταξύ Μεταρρυθμισμένων και Ορθόδοξων Ιουδαίων. Π.χ. στις Ορθόδοξες συναγωγές ο ρόλος των γυναικών είναι περιορισμένος. Υπάρχει μάλιστα γυναικωνίτης ή κάποιος απομονωμένος χώρος, όπου παραμένουν κατά τη διάρκεια της λατρείας. Στις Μεταρρυθμισμένες συναγωγές οι γυναίκες όχι μόνο κάθονται μαζί με όλους τους πιστούς αλλά παίζουν και ενεργητικότερο ρόλο, ο οποίος φτάνει σε κάποιες περιπτώσεις και στη χειροτονία τους σε ραβίνους. Άλλη διαφορά είναι η κάλυψη της κεφαλής με καπέλο ή ένα μικρό στρογγυλό σκούφο για τους άντρες και διάφορα καλύμματα για τις γυναίκες. Στις Μεταρρυθμισμένες αυτό δεν είναι υποχρεωτικό.

Από το βιβλίο της Β' λυκείου, ΔΕ 29, σ. 237-238

[\(http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B126/498/3245,13193/\)](http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B126/498/3245,13193/).

Ερωτήσεις 5π και ένα γ:

1. Ποιος λατρεύεται;
2. Ποιος προΐσταται στη λατρεία;
3. Πού γίνεται η λατρεία;
4. Πότε γίνεται η λατρεία;
5. Πώς γίνεται η λατρεία;
6. Γιατί μετέχουν στη λατρεία οι πιστοί/πιστές των θρησκειών αυτών;

Αναπλαισιώνοντας:

Οι λατρευτικοί κύκλοι της Ορθόδοξης Εκκλησίας και η «λειτουργία μετά τη Λειτουργία».

«Ομαδοσυνεργασία - Ασκήσεις συνάρτησης»

Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται σε 3 ή 6 ομάδες που αντιστοιχούν με τον ημερήσιο, εβδομαδιαίο και ετήσιο κύκλο και αποτυπώνουν σε διάγραμμα τα σημεία ορόσημα της καθημερινότητας και της ζωής τους και παράλληλα με άλλο χρώμα σημειώνουν τους μεγάλους σταθμούς της λατρείας. Οι μαθητές/μαθήτριες συζητούν πώς η λατρεία επιδρά στην καθημερινότητά του πιστού/της πιστής και όλων των ανθρώπων που κατοικούν

1. Οι χριστιανικές γιορτές και το σχέδιο της θείας οικονομίας

Τα θαυμαστά γεγονότα για τη σωτηρία του ανθρώπου πανηγυρίζονται με τις γιορτές της Εκκλησίας. Σκορπισμένες μέσα στο έτος, μας θυμίζουν την επίγεια ζωή του Κυρίου, της Υπεραγίας Θεοτόκου και των αγίων. Ξαναγεννιέται μέσα μας ο Χριστός, σταυρώνεται, ανασταίνεται. Γι' αυτό οι υμνογράφοι της Εκκλησίας στους ύμνους και οι Πατέρες στις ευχές χρησιμοποιούν τη λέξη «σήμερον» - «Σήμερον ὁ Χριστός γεννᾶται...». «Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου...». Σήμερα, σαν να ήμασταν τότε παρόντες στο γεγονός, βλέπουμε την Ανάσταση. «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι...». «Σήμερον ἔαρ νοητόν ἀνέτειλεν ἡμῖν... ἡ παγκόσμιος μνήμη Γεωργίου τοῦ σοφοῦ Μεγαλομάρτυρος».

Οι γιορτές είναι εβδομαδιαίες και ετήσιες. Από τις εβδομαδιαίες η σπουδαιότερη είναι η Κυριακή, η ημέρα του Κυρίου, της Ανάστασής του. Είναι η σταθερή ημέρα τέλεσης της Θείας Ευχαριστίας. Είναι ακόμη η πρώτη ημέρα της εβδομάδας, ημέρα σωτηρίας και αναδημιουργίας. «Ὅπως ἡ πρώτη δημιουργία ἀρχισε τὴν ἡμέρα τῆς Κυριακῆς, ἔτσι καὶ ἡ δευτεροδημιουργία ἀρχισε πάλι ἀπὸ τὴν Κυριακῆ» (Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος 44, 5, ΕΠΕ 5,226).

Εκτός από την Κυριακή, και οι άλλες ημέρες της εβδομάδας είναι για την Εκκλησία μας γιορτινές. Ἐτσι μαζί με τους καθιερωμένους αγίους τιμούμε: τὴ Δευτέρα τοὺς ἀγγέλους, τὴν Τρίτη τὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο, τὴν Τετάρτη τὸ Σταυρὸ τοῦ Κυρίου, τὴν Πέμπτη τοὺς ἀποστόλους καὶ τὸν Ἅγιο Νικόλαο, τὴν Παρασκευὴ τὰ Πάθη τοῦ Κυρίου καὶ τὸ Σάββατο τοὺς μάρτυρες. Τὸ Σάββατο εἶναι ἀκόμη ἡμέρα μνήμης τῶν νεκρῶν.

Οι ετήσιες γιορτές διαίρονται σε: Δεσποτικές (προς τιμὴ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ), Θεομητορικές (προς τιμὴ τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ) καὶ σε εορτές τῶν αγίων. Οἱ Δεσποτικές γιορτές χωρίζονται σε κινητές καὶ ἀκίνητες. Τὸ Πάσχα δε γιορτάζεται κάθε χρόνο τὴν ἴδια ἡμερομηνία, εἶναι δηλαδὴ γιορτὴ κινητὴ. Στὸν κύκλο τοῦ κινούνται καὶ ἄλλες κινητές γιορτές. Εἶναι οἱ Κυριακές τοῦ Τριωδίου* πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα (Μαρία Αἰγύπτια, Ἰωάννης Κλίμακος* κ. ἄ.) καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου* μετὰ τὸ Πάσχα (Ζωοδόχος Πηγὴ, Ανάληψη, Πεντηκοστή, εορτὴ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος κ.ἄ.). Ἡ γιορτὴ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου (23 Ἀπριλίου), μετακινεῖται στὴ δεύτερη μέρα τοῦ Πάσχα, ὅταν ἡ 23 Ἀπριλίου πέφτει μέσα στὴ Μεγάλῃ Σαρακοσῇ*.

Τὰ Χριστούγεννα, γιορτάζονται πάντοτε στὴς 25 Δεκεμβρίου καὶ εἶναι ἀκίνητη γιορτὴ. Με κέντρο τὰ Χριστούγεννα, ἔχουμε γιορτές τῶν ὁποίων ἡ ἡμερομηνία δὲν ἀλλάζει (Περιτομὴ, Ὑπαπαντὴ, Ευαγγελισμὸς

Από το σχολικό βιβλίο των Θρησκευτικών της Α' λυκείου, ΔΕ 7:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A106/116/898,3342/>

2. Η «λειτουργία μετά τη Λειτουργία»

Φεύγοντας από το ναό και έχοντας ζήσει αυτό που μας πρόσφερε η Θεία Ευχαριστία, ενωμένοι με όλους τους χριστιανούς με το σύνδεσμο της ειρήνης, και της αγάπης, ξαναγυρίζουμε στον κόσμο, για να πούμε και σ' άλλους τι προσφέρει στον άνθρωπο η Εκκλησία του Χριστού.

Από το σχολικό βιβλίο των Θρησκευτικών της Α' λυκείου, ΔΕ 15, σ. 87:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A106/116/898,3334/>

Αξιολογώντας:

«Ρόλος στον τοίχο»: Με βάση όσα προηγήθηκαν στα προηγούμενα στάδια και τις γνώσεις για τη λατρεία της Εκκλησίας και τη ζωή του πιστού ζητείται από τους μαθητές/τις μαθήτριες να εργαστούν με θέμα: Ο πιστός/Η πιστή εξέρχεται από τη Θεία Λειτουργία. Καλούνται να γράψουν α) μέσα στο περίγραμμα: Τι σκέφτεται, τι αισθάνεται μέσα στον ναό; β) έξω από το περίγραμμα: Τι επιθυμεί, τι οραματίζεται για την κοινωνία;

Σιώκη Φωτεινή

ΠΕ 01 (Θεολόγος)

1^ο ΓΕΛ Συκεών – 2^ο Γυμνάσιο Ευκαρπίας.